

Beslutningsforslag nr. B 51. Fremsat den 22. november 1985 af udenrigsministeren

Forslag til folketingsbeslutning

om iværksættelse af yderligere foranstaltninger mod Sydafrika og om støtte til ofrene for Sydafrikas apartheid-politik

Folketinget tilslutter sig de foranstaltninger mod Sydafrika, som blev besluttet af de ti EF-lande samt Spanien og Portugal på udenrigsministermødet i Luxembourg den 10. september 1985, samt det nordiske handlingsprogram mod Sydafrika, som blev vedtaget på det nordiske udenrigsministermøde i Oslo den 17.-18. oktober 1985.

Folketinget tilslutter sig, at regeringen – om nødvendigt ved lovgivning – iværksætter disse foranstaltninger og dette handlingsprogram med sigte på en skærpelse af Danmarks sanktionspolitik over for Sydafrika.

Konkret vil dette indebære, at regeringen iværksætter følgende foranstaltninger:

1. Inden for rammerne af De forenede Nationer vil regeringen arbejde aktivt for, at FN's sikkerhedsråd vedtager bindende sanktioner mod Sydafrika, bl.a. på investerings-, handels-, transport- og olieområdet, for en udvidelse og skærpelse af våbenembargoen mod Sydafrika, samt for, at andre lande iværksætter de frivillige foranstaltninger, som sikkerhedsrådet har anbefalet i resolutionerne 558 (1984) og 569 (1985), og som FN's generalforsamling har anbefalet i resolution 39/72 G.
2. Inden for rammerne af det europæiske politiske samarbejde samt samarbejdet mellem de nordiske lande vil regeringen virke for iværksættelse af yderligere fælles foranstaltninger mod Sydafrika.
3. I fravær af bindende sanktioner vedtaget af FN's sikkerhedsråd på olie- og olie-transportområdet vil regeringen tage skridt til at standse eksport af olie til Sydafrika samt til sammen med de øvrige

nordiske regeringer at føre konsultationer med andre vigtige skibsfartslande med sigte på enighed om en fælles boykot af olietransporter til Sydafrika.

4. Regeringen vil fortsat forhindre samarbejde mellem Danmark og Sydafrika på det militære og kernefysiske område, herunder med hensyn til import af våben, ammunition og militære køretøjer fra Sydafrika. Specielt vil regeringen iværksætte forbud mod indgåelse af nye kontrakter på det kernefysiske område med Sydafrika og forbud mod eksport af dataudstyr og andet følsomt udstyr, som kan benyttes af sydafrikanske militære styrker og politi.
5. Regeringen vil henstille til danske virksomheder, som eksporterer til eller importerer fra Sydafrika, at søge andre markeder og leverandører med sigte på at reducere samhandelen mellem Danmark og Sydafrika. Regeringen vil endvidere forbyde statslig støtte til enhver form for fremme af samhandelen med Sydafrika samt forbyde eller modvirke overførsel af patent- og produktionsrettigheder til Sydafrika. Regeringen vil tage skridt til at forhindre offentlige indkøb fra Sydafrika.
6. Regeringen vil forbyde eller modvirke enhver form for långivning, inkl. deltagelse i internationale lån, til Sydafrika og vil modvirke, at der ydes lån fra Den internationale Valutafond til Sydafrika under behørig hensyntagen til Valutafondens statutter. Regeringen vil endvidere forbyde import af de sydafrikanske guldmønter Krugerrands.

7. Regeringen vil sikre en yderligere begrænsning af danske kontakter med Sydafrika på det idrætslige, kulturelle og videnskabelige område, bl.a. ved en skærpe af de fællesnordiske retningslinier for administration af visumpligten for sydafrikanske statsborgere.
8. Regeringen vil forøge støtten til frontliniestaterne, de øvrige SADCC-lande og SADCC-samarbejdet samt i overensstemmelse med folketingets dagsorden af 14. marts 1985 den humanitære bistand til flygtninge og frihedsbevægelser samt andre ofre for og modstandere af apartheidpolitikken.
9. Regeringen vil i forbindelse med gennemførelsen af disse foranstaltninger sikre, at Sydafrika ikke kan udnytte sin ulovlige besættelse af Namibia til at omgå foranstaltningerne.

Bemærkninger til forslaget

Det har længe været Danmarks holdning at betragte apartheidsystemet i Sydafrika som et brud på grundlæggende menneskerettigheder, som en alvorlig kilde til spænding i det sydlige Afrika og som en alvorlig trussel mod international fred og sikkerhed. Danmark er på denne baggrund gået ind for, at FNs sikkerhedsråd burde vedtage bindende sanktioner mod Sydafrika som et middel til at afskaffe apartheid på fredelig vis.

Med henblik på opfyldelse af disse mål har Danmark inden for rammerne af FN virket for iværksættelse af bindende sanktioner mod Sydafrika. I betragtning af apartheidsystemets enestående karakter har Danmark imidlertid været af den opfattelse, at manglende enighed i sikkerhedsrådet om bindende sanktioner mod Sydafrika ikke burde afholde enkelte lande fra at træffe egne foranstaltninger mod Sydafrika. Danmark har derfor såvel ensidigt som sammen med de øvrige nordiske lande iværksat en række foranstaltninger mod Sydafrika og har opfordret andre lande til at træffe lignende foranstaltninger med sigte på at opnå en forøgelse og effektivisering af det internationale pres mod Sydafrika, der kan føre frem mod et frit, forenet og ikke-racemæssigt samfundssystem i et demokratisk Sydafrika.

Forholdene i Sydafrika har været under bestandig forværring i de seneste 18 måneder. De sydafrikanske myndigheders afvisning af befolkningsflertallets retmæssige krav er sket med stadig mere brutale midler. De trufne stærkt begrænsede reformskridt har været klare vidnesbyrd om, at den sydafrikanske regering ikke har indset, at alene inddragelse af ægte repræsentanter for befolkningsflertallet i forhandlinger om Sydafrikas fremtid vil kunne imødekomme flertallets krav om gennemgribende reformer med sigte på en fuldstændig

afvikling af apartheid.

Voksende international bekymring over denne kortsigtede politik har inden for det seneste år øget forståelsen for behovet for at lægge yderligere pres på den sydafrikanske regering.

FNs sikkerhedsråd har således i resolutionerne 558 (1984) og 569 (1985) anbefalet FNs medlemslande at iværksætte frivillige foranstaltninger mod Sydafrika på en række områder. De nordiske lande besluttede på det nordiske udenrigsministermøde i Helsingfors i marts 1985 at udvide og skærpe deres handlingsprogram mod Sydafrika fra 1978 og vedtog som resultat heraf det nye handlingsprogram på det nordiske udenrigsministermøde i Oslo den 17.-18. oktober 1985. De ti EF-lande samt Spanien og Portugal vedtog den 10. september 1985 en række foranstaltninger over for Sydafrika. Også andre, bl.a. Commonwealth-landene, USA og Japan, har inden for de seneste måneder iværksat nationale foranstaltninger mod Sydafrika.

Beslutningsforslaget tager sigte på at opnå folketingets tilslutning til den nationale iværksættelse af foranstaltningerne i det nordiske handlingsprogram og i beslutningen af 10. september 1985 inden for det europæiske politiske samarbejde. Iværksættelsen af de i beslutningsforslaget indeholdte foranstaltninger, som ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, vil indebære en yderligere væsentlig begrænsning af Danmarks økonomiske og andre forbindelser med Sydafrika og vil – som en naturlig videreførelse af de foranstaltninger, som Danmark allerede har iværksat såvel nationalt som sammen med de øvrige nordiske lande – endnu engang placere Danmark i forreste linie i de internationale bestræbelser på at få afskaffet apartheidsystemet i Sydafrika.